

Internethasználati szokások az erdélyi magyarok körében 1.

(összefoglaló)

A Bálványos Intézet *Internethasználati szokások és online közéleti részvétel az erdélyi magyarok körében* című kutatására 2020. decembere – 2021. márciusa között került sor 1839, az erdélyi magyarokra reprezentatív mintán. Az adatfelvétel a kolozsvári TT Research & Communication közvéleménykutató cég kérdezőbiztosi hálózata együttműködésével történt. A kutatásban résztvevő kutatók: Toró Tibor (Sapientia EMTE oktatója, a Bálványos Intézet kutatási igazgatója), Tőkés Gyöngyvér (Sapientia EMTE oktatója), valamint Varga Szilvia (doktorandusz, a Bálványos Intézet kutatója).

A kérdőíves vizsgálat a következő témaköröket érintette: általános internethasználat, digitális kompetenciák, biztonságos eszközhasználat, online vásárlás, közösségi média használata, online közéleti részvétel. Az internetpenetráció vizsgálata során az eredményeket az Országos Statisztikai Intézet 2020-as, hasonló tematikájú kutatásához hasonlítottuk.

Az első összefoglalóban a következő témákra térünk ki:

- + *Internetpenetráció*
- + *Nem internetezők attitűdjei*
- + *Eszközhasználat*
- + *Digitális kompetenciák*

Az adatfelvétel jellemzői

- + *Célpopuláció:* 18 év fölötti erdélyi magyarok
- + *Lekérdezés típusa:* személyes lekérdezés kérdezőbiztossal, nyomtatott kérdőívvel
- + *Adatfelvétel időpontja:* 2020. december – 2021. március
- + *Mintanagyság:* 1839 személy
- + *Mintavétel típusa:* rétegzett mintavétel, véletlenszerű kezdőponttal és léptékkel
- + *A kutatás reprezentatívnak tekinthető az erdélyi magyarokra*

Eredmények összegzése

Internetpenetráció:

- + Az erdélyi magyarok 64 százaléka napi rendszerességgel használja az internetet, *78 százalék pedig internetezett már élete során*. Az internetpenetráció az átlagosnál alacsonyabb az idősek, nyugdíjasok, anyagi helyzetükkel elégedetlenek, illetve az angol nyelvet nem beszélők körében.
- + Az eredményeket összehasonlítva a romániai lakosságra reprezentatív mintával megfigyelhető, hogy *az erdélyi magyarok esetében kisebb a különbség város-falu viszonylatban* internethasználat terén.
- + 82 százalék rendelkezik otthon internetkapcsolattal, *a megkérdezettek közel fele 2006-2015 között döntött az internet bevezetése mellett*. Többségük a szélessávú fix internetes szolgáltatást választotta (73 százalék), de a bérlet-alapú mobil internet is népszerű (49 százalék). Feltöltőkártyás mobilinternetet az erdélyi magyarok 11 százaléka használ.
- + 60 százaléka azoknak, akik ma sem rendelkeznek otthon internetkapcsolattal, egyszerűen azzal érvelnek, hogy nincs szükségük rá, további 17 százalék az eszközöket, 18 százalék pedig az internetbérletet itéli meg túl drágának.
- + Összehasonlítva a hétköznapi és hétvégén internetezéssel eltöltött időt, nem tapasztalhatók jelentős különbségek. *Összességében 28-29 százalék tölt el napi három óránál többet online tevékenységeket végezve*. Ez az arány kiemelten magas a régió szerint szórványban élők körében, valamint a fiatalok, diákok és felsőfokú végzettséggel rendelkezők esetében.

Nem internetezők attitűdjei:

- + A megkérdezettek 22 százaléka soha nem internetezett. Többségük (72 százalék) *elzárkózik a lehetőség elől (Nem érdekel, Nincs szükségem rá, Időpazarlás, Túl elfoglalt vagyok, nincs rá időm)*, 73 százalék úgy gondolja, *nem rendelkezik a kellő kompetenciákkal (Túl idős vagyok ahhoz, hogy megtanuljam, Túl bonyolult, Nem tudom használni)*, 44 százalék pedig *az eszközök hiánya miatt nem navigál a világhálón (Nincsenek megfelelő eszközeim hozzá, Nincs internethozzáférésem, Túl drága)*.
- + *A jelenleg nem internetezőknek csak 5 százaléka tartja valószínűnek vagy nagyon valószínűnek, hogy a következő egy évben használni fogja a világhálót*. Továbbá elmondható, hogy 8 százalékuk rendszeresen megkér valakit, hogy tegyen meg helyette egy online elvégzendő tevékenységet, 28 százalékkal pedig szintén előfordult már egy-két alkalommal. 28 százalékuk háztartásában él olyan személy, aki szokott internetezni.

Eszközhasználat:

- + A felsorolt internetezésre alkalmas eszközök közül *okos telefonnal rendelkeznek legtöbben* (80 százalék), ezt követi a laptop (56 százalék), okos tévé (49 százalék), asztali számítógép (37 százalék) és táblagép (29 százalék). A nem internetezők 30 százaléka okos telefon birtokosa.
- + Szintén ez a sorrend alakul ki, amennyiben azt vesszük górcső alá, hogy milyen eszközöket használnak rendszeresen internetezésre. Háttérváltozók szerint vizsgálva az

internetezés céljából rendszeresen használt eszközök népszerűségét, minden esetben az okos telefon áll az első helyen, és annak ellenére, hogy az időseknél és nyugdíjasoknál alacsonyabb ez az arány, a különbség nem olyan jelentős, mint a *laptop esetében. Az utóbbinál ugyanis megfigyelhető, hogy a használat jelentősen csökken az életkorral, kiemelten népszerű a diákok, felsőfokú végzettségűek, szellemi munkások, illetve anyagi helyzetükkel elégedettek körében.*

- + Az eredmények egyértelműen *a mobil eszközök népszerűségéről* árulkodnak: az internetezők 60 százaléka végzi tevékenységeit szívesebben ilyen eszközökön, ezzel szemben 17 százalék választaná inkább a számítógépet vagy laptopot. 22 százalék kedveli mindkét típust. Érdekes módon alacsonyabb a mobil készülékeket preferálók aránya a szellemi munkát végzők esetében – feltételezhető, hogy munkájukból adódóan szívesen dolgoznak számítógépen is.
- + Legtöbben otthon interneteznek (74 százalék) napi vagy heti rendszerességgel. A megkérdezettek harmada végez rendszeresen online tevékenységeket a munkahelyén, 21 százalék pedig az utcán vagy utazás közben is fellép a világhálóra.

Digitális kompetenciák:

- + Az internetezők 21 százaléka állítja, hogy nagyon jól érzi magát online tevékenységek végzése közben, további 70 százalék pedig elég jól érzi magát.
- + Internethasználattal kapcsolatos tudásukkal azonban nem elégedettek teljes mértékben: *11 százalék vallja magát teljesen kezdőnek, 25 százalék gondolja úgy, hogy sok mindent nem tud még, 39 százalék szerint átlagos tudással rendelkezik, 17 százaléknak van az átlagosnál több tudása, illetve 7 százalék értékeli teljesen profinak tudását.*
- + Amennyiben azt vizsgáljuk meg, hogy az egyes kategóriákon belül kik azok, akik átlag felettinek ítélik meg internethasználattal kapcsolatos tudásukat, megfigyelhető, hogy ebben az esetben is csökken az arány az életkorral, illetve növekszik a végzettséggel és az anyagi helyzet szubjektív megítélésével. A nyugdíjasoknak csak 6 százaléka gondolja úgy, hogy ebbe a kategóriába tartozik, míg a diákok 70 százaléka. Foglalkozás szerint a szellemi munkások a legelégedettebbek tudásukkal, valamint a gazdálkodók és kisiparosok a legelégedetlenebbek.
- + A biztonsági beállítások alkalmazása jelenti a legnagyobb kihívást – 35 százalék gondolja úgy, hogy teljes mértékben tudja, hogyan kell ezeket kezelni.
- + Egy 13 itemből álló lista alapján *digitális kompetencia-indexet* számoltuk, amely 1 és 5 közötti értéket vehet fel: az 1-es jelenti a teljesen kezdő szintet, az 5-ös pedig azt, hogy a megkérdezett minden tevékenységet kiválóan képes elvégezni. *Az internetező válaszadók digitális kompetencia-indexe átlagosan 3,6.* Elmondható, hogy a 18-34 évesek (4,6), diákok (4,8), felsőfokú végzettségűek (4,5) és az angol nyelvet ismerők körében (4,4–4,7) magasabb ez az érték.
- + Amennyiben valaki nem boldogul a digitális eszközök használatával vagy az internetezéssel, *az informális környezetet, a gyerekeket (39 százalék) és barátokat (32 százalék) hívják segítségül.*
- + *Internethasználati tudásukat és kompetenciájukat főleg önszorgalommal igyekeznek fejleszteni:* az internetezők 61 százaléka gyakorlással, 19 százalék egyéni

tanulmányokkal próbálkozott az elmúlt évben. Képzésen ennél jelentősen kevesebben vettek részt, 7 százalék vett részt a munkaadó által szervezett kurzuson, szintén 7 százalék ingyenes, 4 százalék pedig saját költségű képzésen.

Kik vagyunk?

A Bálványos Intézet 2018-ban jött létre és egy olyan társadalomtudományi és közpolitikai kutatóműhely (think tank) kíván lenni, amely az erdélyi magyar közösség jövője szempontjából fontos kérdésekre próbál tudományosan és közpolitikailag megalapozott válaszokat adni. Az Intézet keretében zajló adatgyűjtő, felmérő, kutató és elemző munka nyomán nyilvános kutatási jelentések, szociológiai tanulmányok, szakpolitikai elemzések, valamint a politikai döntéshozatal és civil érdekérvényesítési csoportok számára készített szakmai háttéranyagok születnek.

Az intézet részletes bemutatása, futó és lezárult kutatásai elérhetőek a <http://balvanyos.org/> honlapon.

<p>Tetszik az elemzés? Vannak még megjegyzései, ötletei arra vonatkozólag, hogy hogyan lehetne rajta javítani? Írjon nekünk a balvanyosinstitute@gmail.com emailcímre.</p>
--